

הואיל ונישואין מוציאים מרשות אב -

Since marriage removes her from the father's domain

Overview¹

אבי explained to רבא that we cannot compare נישואין to אירוסין (קנס regarding) for we compare מוציאים מרשות אב (as they are בגרות and בגרות to נישואין),² since both by נישואין are מוציאים מרשות אב (אירוסין opposed to). Our תוספות discusses the source that נישואין are מוציאים מרשות אב.

פירש בקונטרס³ דילפינן⁴ מהפרת נדרים⁵ -

רש"י explained that we derive that נישואין מוציאים מרשות אב from the laws governing the annulment of vows –

פרש"י anticipates a difficulty with תוספות:

ואף על גב דקיימא לן דממונא מאיסורא לא ילפינן⁶ -

And even though we have established that we do not derive laws regarding monetary matters from laws regarding prohibitions, so how can we derive that נישואין מוציאים מרשות אב from ממונא? איסור which is הפרת נדרים from ממונא regarding מוציאים מרשות אב –

תוספות responds:

הני מילי לאוקמה ברשות אב⁷ הוא דלא ילפינן ממונא מאיסורא -

These words (ממונא מאיסורא לא ילפינן) apply in a case where we want to establish the money in the father's possession (by taking it away from the daughter), we therefore claim that one cannot derive מאיסורא -

אבל לאפוקי מרשות אב ילפינן שפיר מהפרת נדרים דבסברא מועטת יש להוציאה מרשות אב⁸ -

However to remove her from the father's רשות, we indeed can derive this from הפרת נדרים, for with even a minimal reasoning we can remove her from her

¹ See 'Overview' to the previous תוס' ד"ה בא.

² If the נערה became a בוגרת before the קנס was levied, the קנס belongs to her, not to her father.

³ בד"ה ונישואין.

⁴ In our רש"י it does not say 'דילפינן' (that we derive), but rather 'כדאשכחן' (as we find).

⁵ A father can annul the vows of his daughter as long as she is a נערה (or younger), until נישואין. At that point (even if she is still a קטנה), only the husband can be מפיר her נדרים and the father has no say in the matter.

⁶ We are attempting to prove that the woman receives the קנס money if she was נשאת after the אונס, and before the נדרים. This is a monetary issue. The case of הפרת נדרים is not a monetary ruling rather it is pertaining to נדרים which are איסורים (prohibitions), and we cannot derive מאיסורא.

⁷ This is referring to the גמרא later on מ,ב where the גמרא states that we cannot derive that the handiwork (מעשה ידיה) of a נערה belongs to her father, from הפרת נדרים (see footnote # 5), since ממונא מאיסורא לא ילפינן. See also ג,ב.

⁸ See previous footnote # 7, where we attempted to derive that the מעשה ידיה of a נערה belongs to the father.

⁹ Logic dictates that the מעשה ידיה of anyone should belong to them, not to someone else (even a father).

father's רשות and give her the right to the money –

An alternate explanation:

ורבינו יצחק בן רבינו אברהם פירש כיון דגלי לן קרא¹⁰ -

And the ר"א explained that since the פסוק revealed to us -

דלאוקמה ברשות אב איסורא וממונא שוין הוא הדין לאפוקה¹¹ -

That איסור and ממון are equal regarding placing the נערה in the domain of the father, similarly regarding removing her from the domain of the father, the rules are the same for ממון and איסור –

תוספות offers an alternate interpretation:

[ורבינו¹² יצחק מפרש דנישואין מוציאין מרשות אב -

And the ר"י explains that the meaning of נישואין מוציאין מרשות אב refers to that -

מדדרשינן איש אמו ואביו תיראו¹³ איש סיפק כולי אשה אין סיפק בידה לעשות¹⁴ -

Which we expound on the פסוק of ואביו תיראו (a man should fear his mother and father) to mean a man has the opportunity, etc. a woman, however does not have the opportunity to do this מצוה –

תוספות rejects the פר"י:

ולא נהירא דמעשה ידיה אינו לבעל¹⁵ מן התורה]:

And this interpretation is not acceptable, for מה"ת the מעשה ידיה of a wife do not belong to her husband (it is only a חכמים).

Summary

¹⁰ See later מ"ב that we derive that מעשה ידיה of a נערה belongs to her father from the פסוק (כ"ז, כא) of כי (שמות [משפטים] כא,ז) פסוק; we expound it to compare את בתו to אמה; that just as an אמה her מעשה ידיה belong to the master, similarly the מעשה ידיה of [נערה] בתו belong to the father, עיי"ש.

¹¹ Once we say that איסור (הפרת נדים) and ממון (מעשה ידיה) of a נערה are the same; both are ברשות אביה, we can therefore assume that the same applies to leaving האב רשות, that if regarding איסור she leaves האב רשות (like by נישואין [where he can no longer be מפיר her]), the same will apply to ממון (that the קנס will belong to her after נישואין).

¹² The following is an addendum from תוספות ישנים (see marginal note).

¹³ ויקרא (קדושים) יט,ג.

¹⁴ A married woman cannot carry out the obligation of כיבוד and מורא of אב, because she is under the domain of her husband. She is משועבד to him. We see that נישואין takes her away אב מרשות and places her הבעל regarding ממון. She is required to do work for her husband and her מעשה ידיה belong to her husband. The expression נישואין מוציאין (has nothing to do with נדרים (which is איסור), but rather it) refers to the monetary obligation of the ממון of a wife to her husband, which is ממון.

¹⁵ The נישואין do not remove her from her father regarding money matters (מעשה ידיה); they may indeed still belong to her father (מה"ת) even after נישואין! It is (merely) a תקנת חכמים that the מעשה ידיה of a wife belongs to her husband, since he is obligated to feed and clothe her. The reason why אין סיפק בידה לעשות (is not because of מעשה ידיה, but rather because she needs to be by her husband, not by her father (but it is not a ממון issue)).

We can derive ממונא מאיסורא when it is logical,¹⁶ when the פסוק compares them.¹⁷
[Alternately מועשה ידיה may be referring to מרשות אב]

Thinking it over

Is כיבוד ומורא of one's parents a monetary obligation or is it more of a personal nature.
Could this be the difference between the ר"י and the 'להירא'?

¹⁶ See footnote # 9.

¹⁷ See footnote # 11.